

Slikovnica se mijenja s djetetovim odrastanjem:

- * slikovnice za najmanju djecu (u prvoj i drugoj godini života) više sličje igrački no knjizi – rasklapaju se u lepeze, sastavljaju u maštovite oblike, izrezane su i oblikovane prema nekom liku na slici, debele, izrađene od kartona ili mekane i savitljive, izrađene od tkanine, spužve ili plastike; nadopunjene zvučnim efektima...
- * u ranoj dobi djeca vole slikovnice s ritmičkim stihovima, brojalicama i pjesmicama koje uvijek ponovno i sa zadovoljstvom slušaju
- * prve su djetetove slikovnice obično tzv. pojmovne (spoznajne) slikovnice (slike predmeta, ljudi, okruženja iz prirode...) koje su za malo dijete i prvi udžbenici uz koje uči tumačiti sliku, prepoznavati, govoriti, opisivati, uspoređivati...
- * slike u slikovnicama za najmlađu djecu ne smiju biti opterećene suvišnim detaljima koji bi mogli odvlačiti djetetovu pažnju; dok su djeci mlađe dobi primjerene slikovnice s više slika, a manje teksta, starijima je uz ilustracije potrebna i složenija radnja
- * kako dijete odrasta i osamostaljuje se u razgledavanju, listanju i čitanju slikovnica, ilustracije sve više gube informativnu funkciju i u sve većoj mjeri ispunjavaju estetsku – slika više ne pomaže shvaćanju teksta, već obogaćuje doživljaj
- * četverogodišnjacima i petogodišnjacima zanimljive su radnje s jednostavnim zapletom, priče o ljudima i događajima bliskim njihovom iskustvu, dok djecu u šestoj godini života zanimaju složenije priče o ljudima i prirodi bliskih i dalekih krajeva, a zatim basne i bajke
- * starijoj predškolskoj djeci primjerene su slikovnice s maštovitim nedorečenim ilustracijama, jer dijete slušajući i čitajući samo stvara predodžbe o likovima i radnji
- * interes djeteta za teme i vrste slikovnica ovisi o njegovu stupnju razvoja, ali i o bogatstvu poticaja i iskustvu koje ima sa slikovnicama i čitanjem.

Ne zaboravite!

- * budite poticaj Vašem djetetu u svim aktivnostima vezanim uz čitanje
- * čitajte i sami jer dijete rane dobi mnogo toga uči po modelu
- * u čitanju djetetu trebaju sudjelovati oba roditelja
- * budite uvijek okruženi knjigama i materijalima za čitanje
- * otkrijte što najviše veseli Vaše dijete pri čitanju, upoznajte njegove čitateljske interese
- * učlanite dijete u dječju knjižnicu što ranije, zatražite savjet knjižničara o tome što čitati djetetu određene dobi
- * darujte djetetu slikovnice što češće.

Tekst napisala dr. sc. Ivanka Stričević (Odjel za knjižničarstvo, Sveučilište u Zadru) za potrebe projekta *Čitajmo im od najranije dobi*. Projekt je inicirala i 2004. i 2005. provodila Komisija za knjižnične usluge za djecu i mladež Hrvatskoga knjižničarskog društva. Godine 2007. projekt je uz podršku Ministarstva kulture RH, Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež i partnera na razini lokalne zajednice provodilo Hrvatsko čitateljsko društvo.

Tiskanje ovog letka omogućilo je Ministarstvo kulture RH.

HRVATSKO ČITATELJSKO DRUŠTVO

Čitajmo im od najranije dobi!

Uživajte s djetetom čitajući mu!
Podijelite užitek čitanja sa svojim djetetom,
i onim tek rođenim!

Brojna su istraživanja pokazala da se djeca kojoj se čita i priča od najranije dobi brže razvijaju, zainteresiranija su za okolinu, brže uče, bolje se snalaze u komunikaciji s drugima, razvijaju predčitačke vještine, spremnija su za samostalno čitanje...
Stoga čitanje djetetu treba postati dio svakodnevnog ugodnog druženja roditelja i djece.

Čitanje djetetu od najranije dobi:

- * pomaže u stvaranju posebne emocionalne veze između djeteta i odraslog
- * izaziva zadovoljstvo i ugodu djeteta
- * uvodi dijete u svijet umjetnosti i književnosti
- * unapređuje djetetove sposobnosti slušanja
- * pomaže u razvoju opažanja, promatranja, pažnje, pamćenja, mišljenja i logičkog zaključivanja
- * uvodi dijete u raznoliki svijet zbiljanja i iskustava, razvija djetetove interese, omogućava stjecanje znanja
- * bogati njegov rječnik i govorne sposobnosti
- * pomaže djetetu da razvije predčitačke vještine neophodne za samostalno čitanje
- * bogati maštu i kreativno mišljenje
- * razvija djetetove osjećaje i sposobnost uživljavanja u osjećaje drugoga
- * pomaže usvajanju moralnih vrijednosti i humanih poruka
- * pridonosi motivaciji za samostalno čitanje i uživanju u čitanju i knjizi
- * pomaže djetetu da zavoli knjigu.

Hrvatsko čitateljsko društvo nevladina je udruga koja se bavi poticanjem i promicanjem čitanja. Djeluje na adresi: Filozofski fakultet, Lorenza Jägera 9, 31 000 Osijek. www.hcd.hr

Kada čitati:

- * s čitanjem valja započeti od rođenja djeteta (slušanje glasa odraslog razvija slušnu osjetljivost za glasove i govor, iznimno važnu predčitačku vještinu)
- * čitajte djetetu uvijek kad imate priliku, no stvarajte i posebne rituale čitanja (prije spavanja, uz popodnevni odmor...)
- * ponesite djetetovu slikovnicu i čitajte u situacijama kada se negdje čeka (kod liječnika, u uredima, na putovanju i sl.)
- * čitajte kad ste i Vi i dijete opušteni da biste mogli uživati
- * procijenite kada valja prestati jer je dijete umorno i gubi koncentraciju.

Kako čitati

- * pronađite udobno i mirno mjesto za čitanje, isključite sve što bi Vas moglo ometati
- * držite knjigu ispred djeteta da ju ono može dobro vidjeti i dodirivati
- * uključite dijete u čitanje tako da razgovarate o slikama, ponavljate riječi koje mu se sviđaju i postavljate pitanja; dajte mu da lista stranice...
- * pokazujte rukom riječi koje čitate; dijete tako uči vezu pisanog i govornog jezika i pravila hrvatskog jezika
- * preskočite riječi koje dijete ne može razumjeti
- * čitajte priču u cjelini radi doživljaja, a zatim razgovarajte o njoj
- * potaknite dijete da ono priča priču, slušajte ga
- * čitajte izražajno, ne dopustite da Vam glas postane monoton., čitajte s izmjenama ritma i glasnoće, činite stanke i dajte djetetu dovoljno vremena da "proradi" ono što je čulo
- * birajte knjigu koju ćete čitati zajedno s djetetom; ponovno čitajte istu knjigu ako to dijete traži
- * čitajte s djetetom razne materijale kojima ste u kući okruženi (recepte, upute, poštu...) da ono vidi smisao i primjenu pisanja i čitanja.

Što je slikovnica?

Slikovnica je prva djetetova knjiga u kojoj je priča potpuno ili proširena i obogaćena ilustracijama. No priča može biti ispričana i bez riječi (samo slikama) ili su slike nanizane kao pojmovi koje dijete razgledava, prepoznaje, imenuje i priča o njima.

Ako se radi o dobroj i vrijednoj slikovnici, u pravilu su imena autora i ilustratora navedena na naslovnici, dok su anonimne slikovnice često znak da se radi o manje vrijednom, lošem djelu.

Dobra slikovnica

Birajte za svoje dijete samo najbolje slikovnice, odgovarajuće njegovoj dobi. Posavjetujte se s dječjim knjižničarima i odgojiteljima. Kvaliteta slikovnice procjenjuje se prema ilustracijama i tekstu, prema njihovoj međusobnoj usklađenosti i prema kvaliteti opreme.

Tekst slikovnice treba biti:

prilagođen djetetovoj sposobnosti razumijevanja poruke koju prenosi; zanimljiv, smislen, pisan jasnim i djetetu razumljivim, pravilnim jezikom.

Ilustracije u slikovnici trebaju biti:

- * jednostavne i djetetu razumljive
- * estetski vrijedne, skladnih boja i odgovarajuće poruci koju prenose da bi razvijale djetetov smisao za lijepo
- * realne kada djetetu pojašnjavaju neke pojmove
- * maštovite kada prate radnju koja dijete uvodi u svijet stvaralaštva i mašte i obogaćuju doživljaj
- * s manje detalja za mlađu djecu, bogatije i složenije kompozicije za stariju djecu.

Slikovnica mora biti tiskana neotrovnim bojama, zaobljena i bez oštih rubova ili odvojivih sitnih dijelova te prikladna za rukovanje.